

MAGYAR GYÁRIPAR

A MUNKAADÓK ÉS GYÁRIPAROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

TARTALOM

KOMMENTÁR

Tisztább verseny – gyorsabb növekedés 3

NAPIREND

Reform nélkül nincs fenntartható fejlődés 4–5

Merre van az előre? 5–6

CSR-HÍREK

Generációs sokszínűség az IBM-nél 7

Esetek a globális CSR területéről 8

BRÜSSZELI HÍRADÓ

A francia elnökség prioritásai 9–10

Elkészült a Nemzeti Átállási Terv első változata 11

Konferencia a ciprusi és máltai euróbevezetés tapasztalatairól...12–13

Gazdasági és pénzügyi kérdések az Európai Parlamentben..... 13

NEMZETKÖZI HÍREK

A kiotói szerződés hatása a magyar gazdaságra 14–15

Minősített ingatlankezelők 15

MEGYEKÖRKÉP

Közelebbi klub Vasegerszegen 16

Tagvállalati találkozó Szolnokon 16–17

Európai Vállalkozás Díj – 2008 17

GONDOLATJEL

Pénzügyi válságok a fejlődő országokban 18

Ungvárszki Ágnes,
az MGYOSZ közgazdasági igazgatója

Tisztább verseny – gyorsabb növekedés

■ Hogyan lehetne dinamizálni a magyar gazdaságot, gyorsítani a növekedést? – ma erre a kérdésre keresik leginkább a választ a gazdasággal foglalkozó politikusok, szakértők és az érdekképviselők is. Javaslatok tömkelege szól adócsökkentésről, foglalkoztatásról, a költségvetés bevételi és kiadási szerkezetének átalakításáról. A szükségesnél kevesebb szó esik azonban azokról az intézményi, jogszabályi feltételekről, amelyek a versenyt korlátozó és/vagy torzító hatásokkal visszafogják a termelékenység növekedését, a versenyképesség javulását és mindezek következtében a gazdaság teljesítménynövekedését. Nagyobb és jobb teljesítményre leginkább a verseny ösztönzi a szereplőket – a vállalkozások esetén éppúgy, mint a sportban vagy az élet más területein. És minél tisztábbak a versenyfeltételek, az ösztönzés annál erősebb.

Ma Magyarországon – bár az elmúlt években a helyzet valamelyest javult – a nemzetközi átlagnál még mindig több versenyt torzító, korlátozó szabályozás működik. Viszonylag nagy az állami, önkormányzati tulajdon súlya. Részen emiatt is széles a vállalati szektor működését érintő közvetlen állami, önkormányzati beavatkozások, korlátozások, utasítások köre. Emellett számos vállalkozás dolgozik állami, önkormányzati megrendelésre. Így a verseny tisztaságát és ezáltal a növekedést is jelentősen

befolyásolhatja, hogy a közsféra és a vállalkozói szektor együttműködése mennyire világos és mennyire átlátható szabályok mentén történik, valamint az is, hogy a vállalkozások ügyeit az állami és önkormányzati intézményeknél hozzáértő és tisztakezű köztisztviselők, döntéshozók intézik-e.

Széles körű az állam árszabályozó szerepe, ami lehetőséget ad arra, hogy az állam a vállalkozások valamely költségtenyezőjét akár év közben is váratlanul jelentősen megemlje. Torzíthatják a versenyt a nem normatív állami támogatások, adókedvezmények is.

Számos akadály nehezíti meg vagy éppen lehetetlenné teszi az új szereplők piacra lépését. Különösen igaz ez a professzionális szolgáltatások esetén, ahol gyakran helyi és/vagy szakmai monopolhelyzetek védelmében akadályozzák a piacra lépést. Gondoljunk csak az egészségügyi szolgáltatások piacára, vagy akár a patikákon kívüli gyógyszerárúszással szembeni ellenállásra.

A kiszámíthatatlanul változó adózási szabályok, az adóelkerülés és a fekete-foglalkoztatás differenciált lehetősége a vállalati szektor különböző területein jelentősen torzítják a versenyt, az ágazatok jövedelmi viszonyait, ezzel a gazdaság egésze számára káros, nem hatékony tőkemozgásokat indukálnak.

A verseny tisztaságával kapcsolatos gondok nem elsősorban a jogszabályokból

adódnak. A vállalkozásokra és a versenyre közvetlenül vonatkozó jogszabályok elvileg biztosíthatnák a torzításoktól mentes versenyt. Kevésbé mondható ugyanez el néhány más törvényről, így a közbeszerzési vagy a pártfinanszírozási törvényről, amelyekhez kapcsolódóan széles tárháza van a verseny tisztaságát súlyosan sértő ügyintézési módszereknek. A megfelelő jogszabályoknál is problémát okoznak egyfelől a szabályok alóli kivételek (pl. a monopolelles szabályok alóli kivételek), másfelől a jogalkalmazás hiányosságai. A versenyszabályokat megsértőkkel szembeni eljárások hosszadalmasak, az ügyek nehezen kibogozhatóak, bizonyíthatóak, a nyomozó szervek és a bíróságok szakmailag nem elég felkészültek. A Gazdasági Versenyhivatal büntetési tételei sem eléggé elrettentőek. Pedig az államnak, az adófizetőknek nagyon sokba kerül egy-egy összejátszás a magasabb ár elérése érdekében.

A korlátozott verseny kevésbé ösztönzi a gazdaság szereplőit teljesítményük javítására. Emellett nem elhanyagolható káros mellékhatása a verseny eltorzításának a lehetősége, az, hogy terepet ad a politikai indíttatású beavatkozásoknak és a korrupciónak is. A magyarországi vállalkozásoknak ma olyan akadálypályán kell versenyezniük, ahol váratlanul megváltozhat az akadályok magassága, ahol kintől bekiabálva lehet szabályt módosítani, ahol az „ügyeskedőknek” akár ki is lehet kerülniük az akadályokat. Az MGYOSZ tagvállalatai gyakran felvetik, hogy ilyen körülmények között súlyos versenyhátrányba kerülnek a versenyszabályokat a legkülönfélébb eszközökkel kijátszókkal szemben.

A magyarországi korrupcióval foglalkozó vizsgálatok gyakori megállapítása, hogy a jelenség nagy elterjedtsége visszavezethető a társadalomba mélyen beivódott korrupciós erkölcsi szemléletre. Mikszáthot olvasva lehet, hogy van ebben némi igazság. A szemlélet megváltozásához mindenekelőtt azokon a jogszabályi, jogalkalmazási, intézményi feltételeken kell változtatni, amelyek lehetővé, esetenként kényszerűvé teszik tisztességtelen versenyzők alkalmazását. Az MGYOSZ a gazdasági verseny „fehérítéséért” lobbizik, ami jelentősen hozzájárulhatna a gazdasági növekedés gyorsításához. És még sok pénzbe sem kerülne.

Verseny és szolidaritás

Reform nélkül nincs fenntartható fejlődés

Reformok nélkül már rövid távon is reménytelen a gazdasági növekedés felgyorsítása, szögezte le Bokros Lajos egyetemi tanár, a Közép-európai Egyetem vezérigazgatója, volt pénzügyminiszter azon a találkozón, amelyet a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége és a Buda-Cash Brókerház Zrt. szervezett. A házigazdák nevében dr. Futó Péter, az MGYOSZ elnöke és Pin-tér Zoltán, a Buda-Cash Zrt. elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja hívta találkozóra a vállalkozók, gazdasági szakemberek egy csoportját és Bokros Lajost.

MI VAN A CSOMAGBAN?

Nemcsak fiskális okokból van szükség az államháztartás reformjára, hanem azért is, mert a közjavak, közszolgáltatások színvonala folyamatosan romlik, s ebben a helyzetben nem egyenlő esélyű az ezekhez való hozzáférés, problémát okoz a munkaerő egyenlőtlen fejlődése, a gazdaság és a társadalom megkettőződése, a társadalmi szolidaritás további gyengülése, ez pedig a felzárkózás, a tényleges EU-integráció gátja – elemezte a helyzetet a Horn-kormány egykori pénzügyminisztere, aki megszorító programjáról vált ismertté, s akit a „Bokros-csomag” miatt akkoriban sokan bíráltak. Az idő őt igazolta, ma a népszerű közéleti személyiségek közé számít. A vázolt helyzet okai között első helyen említette, hogy nem hatékony a költségvetés, a közjavakat sem hatékonyan állítják elő, s ezzel rendszeresen túlfeszítik az államháztartást. Az államháztartási hiány mellett magas a felhalmozódott államadósság, s nemcsak a hiány magas, hanem az állami jövedelem újraelosztásának terjedel-

me is. Így nem csoda, ha a költségvetés szerkezete mind a bevételi, mind a kiadási oldalon korszerűtlen, a központosítás eléri a nettó össztermék felét, ilyen magas szinten lehetetlen elérni a hosszú távon is fenntartható fejlődést, ahhoz legalább tízszázalékos csökkenést kellene elérni az újraelosztás terén, mondta az exminiszter.

REFORMCÉLOK, ALAPELVEK

Az államháztartási reform legfőbb céljairól és alapelveiről szólva Bokros Lajos a többi között elmondta, hogy okvetlenül szükség volna a közjavak minőségének látványos javulására s arra, hogy megvalósuljon az esélyegyenlőség, a hozzáférés az oktatásban, a gyógyításban és a nyugdíj terén. Ehhez persze meg kell reformálni a közteherviselést, a közigazgatást. Növelni kell a közvetlen állampolgári hozzájárulások – ilyen volt például a vizitdíj, erről szól a tandíj – és ellenőrzés szerepét. Szükség volna a lakossági megtakarítások ösztönzé-

sére is. Mindezt persze áttekinthetően, korrupciómentesen, egyszóval felelősségteljesen kellene végrehajtani.

MITŐL LEHET HATÉKONY A KÖZOKTATÁS?

Reformelkötelezettsége mellett tett tanúbizonyságot a professzor a közoktatásról szólva is. Többek között megállapította, hogy a közoktatás áldásából részesülő népesség és annak kereslete véges, hiszen bizonyos korosztályok számára kötelező, a tanulók csak egy iskolát látogatnak, és azt is véges időtartamban teszik. A közoktatás tehát ilyen módon nyújtható alapvetően közszolgáltatás-ként, feltéve, ha jogilag teljesen szabad az iskolaválasztás, az iskolák között van verseny a diákokért, és az iskolák anyagi ereje alapvetően azonos. Érdeemes megvizsgálni a közoktatási reform irányait. Elengedhetetlen a minimális iskolaméret meghatározása és minősége a méretgazdaságosság érdekében (közjavak, közszolgáltatások hatékonysága),

a tanárok kötelező óraszámának emelése. Meg kell valósítani a szigorúan egyenlő fejkvótán alapuló finanszírozást, teljes mértékben a költségvetés terhére. Az iskolafenntartók kiegészítő finanszírozását szigorú szakmai követelmények teljesítéséhez kell kötni.

VALÓDI FELSŐOKTATÁSI REFORMRA VAN SZÜKSÉG

A felsőoktatás lényegileg más – mondta a továbbiakban Bokros Lajos. A fogyasztó népesség nem véges (szemben a közoktatással), nincsenek sem korlátai, sem népességhorlói, a munkaerő-piaci igények viszont végesek, behatároltak, s itt a kínálatnak követnie kell a keresletet. A felsőoktatásban tehát a fejkvóta szerinti finanszírozás káros, mert hallgatói létszámnövelésre ösztönöz, nem pedig a munkaerő-piaci kereslet mennyiségi és minőségi igényeinek kielégítésére. A valódi felsőoktatási reform tehát azt jelentené, hogy az állam meghatározza a felsőfokú képzésben részesülő népesség létszámát, összetételét, és ehhez igazítja az állami tulajdonban lévő intézmények méretét és szerkezetét. Alapelv, hogy minden iskolafenntartó finanszírozza saját intézménye infrastruktúráját. Az alapképzésben kell megvalósítani az önköltséges képzést, kiegészítve a rászorultsági alapon juttatható, mintegy 15 százalékos támogatással. Az állami támogatást döntően a mester- és

doktori képzésben részt vevőkre kellene fordítani. Az egyetemi autonómia pedig ne gazdasági és szervezeti elkülönültséget, hanem tanszabadságot jelentsen!

FOLYTATNI KELL A NYUGDÍJREFORMOT!

Az 1998-as reform nagy jelentőségű, mert bevezette a kötelező magánnyugdíjat – mondta a volt pénzügyminiszter, aki maga is részt vett a reform kidolgozásában –, ami egy járulékmeghatározottságú, alapvetően önfinanszírozó, saját pénzügyi egyensúlyát eleve biztosító második pillér. Az ide történt befizetések nyomom követhetőek a szigorúan egyénileg vezetett számlák alapján, jelentősen erősíti az öngondoskodást, felszínre hozza az egyéni érdekeltiséget, ezenkívül ösztönzi a szerződéses megtakarításokat, a hosszú távú befektetéseket és a tőkepiacot. A felosztó-kirovó rendszerű első pillér paraméterváltoztatásokon alapuló reformja, a korhatár emelése, egységesítése, indexálás már láthatóan nem elegendő, mert a nyugdíjmelés ismét a politikai alku tárgyává válik, a járulék és a járadék között kevés az összefüggés. Az eredmény pedig, hogy így nincs biztosítva a rendszer egyensúlya, túl magas a vállalatok által fizetett járulék, s végső soron nincs érdekeltiség annak befizetésére. Egyéni számlás állami nyugdíjat és paradigmátikus reformot

javasol Bokros Lajos. Erre a rendszerre jellemző a járadékmeghatározottság a járulékmeghatározottság helyett, már az első pillérben is, amelynek így biztosítani lehet a pénzügyi egyensúlyát, egyszersmind kizárva a gyakori politikai beavatkozásokat. Erősödhet a járulékfizetésben az érdekeltiség.

VERSENY ÉS SZOLIDARITÁS A GYÓGYÍTÁSBAN

A gyógyítást a rendszerváltás leggyengébb láncszemként aposztrofálta a professor. Címzavakban a folyamat: korlátlan kereslet- és költségrobbanás ment végbe, egyszerre van jelen a hiány, a pazarlás, a sorban állás és a korrupció. Jellemző az egyenlőtlen hozzájárulás, romlik a minőség. Nincs kapocs a járulék és a szolgáltatás között, ezért a fizetési hajlandóság általánosan gyenge, a társadalom harmada fizet járulékot. Valódi szolidaritás helyett kényszer-szolidaritás van. Ma a betegek versenyeznek az orvosokért. Bokros Lajos szerint meg kell erősíteni a laikus beteg helyzetét, arra van szükség, hogy a magánbiztosító pénztárak versenyezzenek a beteg pénzéért, a gyógyítási szolgáltatásokat nyújtók pedig a magánbiztosító pénztárak pénzéért versenyezzenek. A tb-finanszírozás hosszú távon megszűnik, a jövedelem nélküliek számára a helyi önkormányzat köt majd minimális biztosítást.

L. G.

Merre van az előre?

750–800 milliárd forintos megtakarítást vár a gazdasági bürokrácia terén a fejlesztési és gazdasági miniszter. Bajnai Gordon a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének június 25-én tartott csúcstalálkozóján elmondta, hogy ennek érdekében a kormány a második fél évben gazdasági egyeztető fórumot hoz létre, melyen a gazdasági élet képviselőivel akár hatheti gyakorisággal is egyeztetethetnének a vállalkozásokat közvetlenül érintő jogszabályok, kormányzati intézkedések előkészítő szakaszában.

■ Fenntartható növekedési pálya a gazdaságban, azaz merre van az előre? – vetette fel a kérdést a miniszter, amelyre előadásában igyekezett választ adni.

FORDULAT KÖVETKEZIK?

Fordulóponthoz érkezünk – szögezte le nem kis optimizmusról tanúbizonyságot

téve Bajnai Gordon. Szerinte a gazdasági növekedés tendenciája megfordult, lassulóból gyorsulóba váltott. A befektetői megítélésben is változás van kibontakozóban, a negatív megítélésből óvatosan derülátó hozzáállás tapasztalható, amit a Kecskeméti beruházó Mercedes példája is igazol. Több beruházóval folynak tárgyalások. Megváltozott a Magyarországra hozott munka jellege, magasan

kvalifikált, több hozzáadott értéket produkáló munkaerőt igénylő cég szeretne nálunk megtelepedni.

A CÉL 5 SZÁZALÉK

Bajnai Gordon ambiciózus, de megvalósítható célnak nevezte, hogy a magyar gazdaság újra elérje az 5 százalékos gazdasági növekedést. Ez több mint duplája a 2 százalékos EU-átlagnak. Az ilyen mértékű növekedésnek realitást ad a konvergenciaprogram betartása, a költségvetés egyensúlyának további javulása. Elengedhetetlen, hogy ebben a folyamatban a munkahelyteremtés érdekében csökkenjenek a közterhek, csökkenjen a gazdasági bürokrácia. A magyar GDP 6,8 százaléka, mintegy 750 milliárd forint egy részét kel-

lene megspórolni, hiszen az EU-ban a GDP-nek csak 3,5 százalékát fordítják bürokráciára. Eredményhez vezetne a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésének támogatása, és kedvezően hatna a munkaerő-piaci helyzetre a beruházásösztönzés is. A munkaképes korú lakosság munkára ösztönzése érdekében át kell alakítani a segélyezési rendszereket, rendezni kell az nyugdíjrendszert és a rokkantnyugdíjasok helyzetét, valamint bővíteni kell az atipikus formában foglalkoztatottak körét. Mivel az inaktívak jelentős része alulképzett, ezért a munkára képesítést kell segíteni, s ez közoktatási, szakképzési, felsőoktatási és felnőttképzési területeken ad tennivalót.

ÚJABB FÓRUM?

A fejlesztési miniszter, összegezve az adminisztratív terhek csökkentésére tett törekvéseket, főbb beavatkozási területként jelölte meg általában az adminisztrációt, ezen belül is – szerinte – egyszerűsíteni kellene az adóadminisztrációt, ez növelhetné még az adózási

hajlandóságot is. Egyszerűsíteni lehetne a különböző engedélyezési eljárásokat, csökkenteni kell a körbetartozásokat, és tovább kell javítani az európai uniós és hazai pályázatok adminisztrációját is. Bajnai Gordon felvetette a Gazdasági Egyeztető Fórum létrehozásának lehetőségét. A fórum feladatai volnának a vállalkozásokat közvetlenül érintő jogszabályok, kormányzati intézkedések előzetes egyeztetése, a javaslatétel jogalkotási feladatokra, részvétel a jogszabályok, egyéb döntések előzetes és utólagos hatásvizsgálatában, illetve hatásvizsgálatok kezdeményezése, valamint éves jelentés összeállítása a kormány számára. (A találkozón részt vevők közül többen felvetették azt a kérdést, hogy nem volna-e célszerűbb a meglévő gazdasági egyeztető fórumokat tartalommal megtölteni, mint egy új fórummal tovább forgácsolni, egyszerűsíteni amortizálni a hasonlókat.)

BEFEKTETÉSÖSZTÖNZÉS

Bizakodását adatokkal támasztotta alá a miniszter, amikor felsorolta az ITD

Hungary és az egyedi kormánydöntéses támogatási rendszer beruházásösztönzési rendszerének eredményeit. Elmondta többek között, hogy 2000 óta több mint 80 ezer állás és több mint 7,7 milliárd eurós beruházás valósult meg ennek a programnak a keretében, hogy 2007-ben 55 befektetési döntés született 1,5 milliárd eurós beruházásról, ami több mint tízezer újabb állást jelent. A főbb befektetők Németországból, Ausztriából, Svájcban és Japánból érkeznek, és döntő többségük az autóiparban, a megújulóenergia-iparban és a biotechnológiában tevékenykednek. A még vonzóbb Magyarországról kidolgozott fejlesztéspolitikai megvalósulását jelzi, hogy az I. Nemzeti Fejlesztési Terv keretében a kifizetések, tehát az uniós források lehívása tekintetében elsők vagyunk az új tagállamok között, az eddigi 91,6 százalékos kifizetéssel. A Kohéziós Alap felhasználásában a középmezőnybe tartozunk, a projekteket 2010-ig kell megvalósítani. Az Új Magyarország Fejlesztési Tervre több mint 250 pályázatot fogadtak el 1500 milliárd forint értékben, az idei év második felében várható még további 90 pályázat, több mint 250 milliárd forint értékben. Eddig több mint ötezer nyertes pályázót tartanak nyilván. A több mint 350 kiemelt projekt értéke 1800 milliárd forint.

KICSI A MOZGÁSTÉR

Nincs könnyű helyzetben a kormány, mondta dr. Futó Péter, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke, hiszen a magyarországi szavazó állampolgárok több mint a fele nem adózik, így nehéz adócsökkentést megvalósítani. A gazdasági versenyképesség fokozása, a gazdaság fejlődésének gyorsulása mégis elengedhetetlenné teszi a reformokat. Még akkor is, ha a politikai környezet behatárolja a kormány mozgásterét. A gazdaságélénkítéshez elkerülhetetlen, hogy csökkentsék a munkát terhelő elvonásokat. Az MGYOSZ külső szakértők bevonásával dolgozik egy adóreformjavaslaton, aminek az alapkérdése pontosan az, hogy az adózzon-e többet, aki többet dolgozik, vagy az adózzon többet, aki többet fogyaszt. Egyértelmű a válasz, hogy mindenképpen a munkára háruló terheken kell könnyíteni, akár a fogyasztást terhelő adók rovására is.

Az idősödő munkaerő nem teher, hanem lehetőség

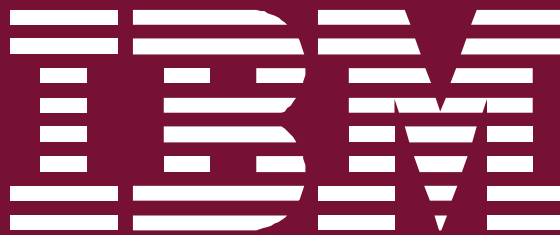
Generációs sokszínűség az IBM-nél

Magyarországon az elkövetkező évtizedek egyik legmarkánsabb demográfiai változása az aktív korú népesség hosszú távú csökkenése és elöregedése lesz. Mindez komoly hatást jelent a munkaerőpiacon is. Az IBM Magyarország, az MGYOSZ tagja és a GKI eNet reprezentatív kutatásából kiderül, hogy a munkáltatók általában nem aknázzák ki az idősebb korosztályban rejlő potenciált, mi több, hazánkban jelenleg kirívóan alacsony az idősebbek foglalkoztatottsága. A felmérés arra is rávilágít, hogy kevés vállalat rendelkezik stratégiával az idősödő munkaerő kezelésére, holott teljesen nyilvánvaló, hogy a fiatal korosztályok számának erőteljes csökkenése kikényszeríti az idősebbek magasabb arányú foglalkoztatását.

Az IBM, mint 320 ezer ember munkáltatója világszerte, rendkívül érintett az idősödő munkaerő helyzetének kezelésében. Ebből a célból hozta létre „Generációs sokszínűség” munkacsoportját, melynek egyik célja, hogy integrálja és megtartsa az idősebb nemzedékbeliakat is. A cégnél meggyőződés, hogy az idősebbek foglalkoztatása nem pusztán kényszer, ez a munkaerőcsoport fontos szakmai tudást és tapasztalatot képvisel, valamint óriási lehetőség is egyben a sokszínű és sokoldalú munkahelyi környezet létrehozására, ennek megfelelően alakították ki a munkavégzés körülményeit, illetve figyelembe veszik ezeket a szempontokat benefitrendszerük kialakításában is.

AZ ÉLETCIKLUSHOZ IGAZÍTOTT KÖRNYEZET

A generációs sokszínűség fogalma az IBM-nél azt jelenti, hogy a cég a munkavállaló életciklusának leginkább megfelelő munkahelyi környezetet biztosítja. Ide tartozik a rugalmas munkaidő, melynek keretében az idősebb munkavállalók akár távmunkát vagy rész-munkaidőt is vállalhatnak, az egyénre szabott továbbképzések, a támogatott sportolási lehetőségek és a különböző egészségügyi szolgáltatások (egyéni egészségügyi terv, orvosi konzultációk, egészségnap). Mindenki számára hasznos, ám kevésbé alkalmazott stratégia az idősebbek motiválására az újonnan érkezett vagy pályakezdő kollégák betanítása. Így az idősebb generáció által felhalmozott tudás és tapasztalat nem vesz el, hanem tovább öröklődik

Az Európai Unió támogatásával hat kelet-közép-európai ország (Ausztria, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország, Magyarország) munkaadói szövetsége 2007 júniusától 2008 májusáig egy egyéves közös projektben vett részt, melynek célja az volt, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg a döntéshozók számára az egyre súlyosabbá váló demográfiai problémáknak a gazdaságot érintő negatív következményei csökkentése. Az MGYOSZ, valamint annak tagvállalata, az IBM Global Business Services részvételével készülő nemzetközi projekt első részében egy közösen összeállított kérdőív segítségével mértük fel a jelenlegi helyzetet, illetve az idősebb munkaerő alkalmazását nehezítő akadályokat, problémákat. Az MGYOSZ szakmai és regionális szövetségeivel folytatott hatékony együttműködésnek köszönhetően mintegy száz, többnyire közép- és nagyvállalat küldte vissza a kitöltött kérdőívet.

és a cégen belül marad. „A demográfiai változások tükrében a generációs sokszínűség megteremtése kritikus jelentőségű, az IBM pedig szeretné a legtehetségesebbeket megszerezni és megtartani. Meggyőződésünk, hogy ez csakis úgy lehetséges, ha minél szélesebb körből választunk mind életkor, mind kultúra tekintetében” – mondta Kiss Enikő, az IBM Magyarország HR-igazgatója.

Az IBM nemcsak munkáltatóként, hanem mint stratégiai tanácsadó cég is nagy hangsúlyt fektet az idősödő munkaerő problémakörére. Az IBM Human Capital Solutions (emberierőforrás-

megoldások) üzletágának szakemberei abban nyújtanak segítséget ügyfeleiknek, hogy azok mélyrehatóan elemezzék és megértsék saját munkaerőbázisuk elöregedésének hatásait, valamint olyan stratégiákat dolgozzanak ki, amelyekkel hosszú távon versenyképesek maradhatnak.

BEFOGADÓ MUNKAHELYI LÉGKÖR

A generációs sokszínűség mellett az IBM több más területen is élenjár az esélyegyenlőség biztosításában és a befogadó munkahelyi légkör megteremtésében. Létrehozta a Női Vezetők Fórumát, amely tehetséges IBM-es hölgyek karriertervezését és az esetleges, tipikusan nőket érintő akadályok legyőzését hivatott segíteni. Az IBM aktívan támogatja és népszerűsíti a fogyatékkal élő fiatalok képzését, és több nonprofit szervezettel együttműködésben igyekszik kidolgozni egy a fogyatékkal élők munkahelyi alkalmazását célzó programot. 2006-ban a Hungarian Business Leaders Forummal (HBLF) közösen életre hívták a Romaster elnevezésű, hátrányos helyzetű és tehetséges roma diákok képzését támogató programot, melynek keretében a részt vevő diákok mentorálásban és havi ösztöndíjban részesülnek, valamint céglátogatások alkalmával bepillantást nyerhetnek egy nagyvállalat működésébe. Mindezek elismeréseként az IBM 2007-ben elnyerte a Fővárosi Esélyegyenlőségi Módszertani Iroda „Befogadó Munkahely” díját is.

Üzlet és társadalom

Esetek a globális CSR területéről

Június 30-án a Híd a Harmadik Világért Alapítvány szervezésében CSR Workshopra került sor Budapesten. A két előadó, Jens Trummer és Maximilian Oettingen „A globális CSR üzleti oldala” címmel tartott prezentációt.

■ Az Oracle Magyarország székházában tartott rendezvény két vendégének, a közgazdász Jens Trummer (Louis Berger Group, Dames and Moore) és a fejlesztéspolitikai szakértő Maximilian Oettingen (ICEP) előadása a „szociális gazdasági” gondolkodás megkerülhetetlenségét hangsúlyozta – különösképpen a fejlődő országokban véghezvitt beruházások társadalmi-ökonómiai kihívásainak kezelésekor. A szociálisan érzékeny megközelítés üzleti és társadalmi előnyeinak illusztrálására két esettanulmányt mutattak be a résztvevőknek.

A MONDI-ESET

Az első bemutatott társadalmi hatásvizsgálat a csomagolási és papírüzletágban 35 ország területén jelen levő, mintegy 35 ezer embert (2007) foglalkoztató Mondi Group vállalathoz kapcsolódott. A multinacionális cég dél-afrikai, mkhondói telephelyén, ahol hozzávetőlegesen 75 ezer hektárnyi ültetvényt tartottak fenn, 1997-ben sorozatos, gyújtogatás okozta erdőtüzek ütötték fel a fejüket – nem sokkal azután, hogy költséghatékonysági okokból a vállalat szervezeti átalakításai miatt mintegy 2000 ember vesztette el a munkahelyét.

Az elbocsátott dolgozók újraalkalmazása, az átalakítási döntések visszavonása kezdettől nem jöhetett szóba mint megoldás, hiszen, ha a „zsarolás” sikeresen végződik, a jövőben a helyiek bátran nyúlhattak volna máskor is ehhez az eszközhöz céljaik elérésére. A mkhondói rendőrség nem volt elég erős ahhoz, hogy nyomozati eszközökkel kideríttesse, pontosan kik tehetőek felelőssé a sorozatos erdőtüzekért, az a kísérlet

pedig, hogy a Mondi maga kutassa fel az elkövetők csoportját (vagy csoportjait), hamar lehetetlen próbálkozásnak bizonyult, így a vállalatnak továbbra is mintegy évi ezer gyújtogatás okozta erdőtüzzel kellett szembenéznie.

A konfliktus megoldása a szociális gazdasági gondolkodás adaptációjával vette kezdetét, azzal, hogy a multinacionális cég feltette a kérdést: Mi is igazán a helyiek problémája? 2004-ben széles körű társadalmi hatásvizsgálatot végeztek a régióban, amelynek során hamar kiderült, a mkhondói családfenntartók számára gyakorlatilag nincs más munkalehetőség, csak amit a Mondi tudott volna kínálni. Számos faluösszevonás, infrastrukturális fejlesztési beruházás után a vállalat hozzálátott a helyi vállalkozások, farmerek képzéséhez azzal a céllal, hogy új piacellátókat, ezáltal új munkahelyeket hozzon létre, alternatívát adva a helyi családfenntartók számára. A még mindig folyamatban levő mkhondói változások máris a gyújtogatás okozta erdőtüzek számának mérséklődését hozták magukkal.

AZ UNIÓN FENOSA-ESET

A spanyol áramszolgáltató multi 2000-ben lépett be a kolumbiai piacra, ahol azonban komoly kihívással találta szembe magát: az atlanti parti ország-részekben áthaladó kábeleket a helyi nyomortelepeken folyamatosan csapolták, így jelentős, 2002-ben 300 millió amerikai dollárt is elérő kárt okozva a vállalatnak (42 százalékos energiavesztés). A helyzetet látva a multinacionális cég az érintett területeken elvágta az áramot. Ennek következtében viszont lá-

zadások törtek ki régiószerte. Az Unió Fenosának idő kellett, hogy felismerje a nyomortelepeken lakók életkörülményeinek sajátosságait. Túlnyomó részüknek még személyi azonosításra alkalmas igazolványa, címe sem volt, így nem is lehetett volna fizető ügyfele az európai központú cégnek. Mivel azonban életmódjukból adódóan szükségük volt az áramra, nemigen tehetek mást, mint hogy úgy jussanak hozzá, ahogy tudtak. A felismerés után a multinacionális cég közvetlenül részt vállalt mintegy 300 ezer ember állami szintű regisztrációjában. Ezután a vállalat lépéseket tett, hogy „értéket” adjon termékének, az áramszolgáltatásnak. Az elavult, veszélyessé vált vezetékeket, közvetítőegységeket modernizálta, az áramot standardizálták az országban. Szolgáltatásuk biztonságossá és megbízhatóvá vált, olyaná, amiért akár fizetni is érdemes. „A vállalat emberként kezelte a helyieket, nem tolvajként.”

A két esettel azt kívánták szemléltetni az előadók, hogy a szociális gazdasági gondolkodás késői adaptációja mekkora károkat képes okozni mind a helyi lakosság, mind a cég bevételeinek oldalán. A fejlődő országokban véghezvitt magánbefektetések során a vállalatok nem ritkán találják szembe magukat előre nem látott társadalmi-ökonómiai kihívásokkal. Ezek előrejelzésének, a legjobb döntések meghozatalának fontos eszköze lenne az előzetes társadalmi hatásvizsgálat (Social Assessment). Egy ilyen, 2-3 hónapos, átlagosan 30 ezer eurós költségű kutatás során felmérhetik, hogy milyen hatással lesznek a vállalat leendő lépései (vagy pusztán megjelenése) a stakeholderekre. Az előadás végén a vállalatok társadalmi felelősségének különböző értelmezéseiről esett szó.

A francia elnökség prioritásai

A 2008. július elsejével kezdődő francia elnökség, valamint az azt követő cseh és svéd „trojka” tagjai nem csupán a lisszaboni szerződés életbelépésének nehézségeivel, de az EU-költségvetés felülvizsgálatával, egy új parlament, valamint bizottság felállításával is szembe kell nézzenek. A német–portugál–szlovén hármast követően most a franciákon van a sor, hogy az EU-integrációs folyamatot tovább mélyítsék. Sarkozy elsősorban a klímaváltozást, környezetvédelmet, bevándorlást, az élelmiszer-biztonságot és a gazdasági helyzetet nevezte napjaink legnagyobb kihívásának. Ennek megfelelően a francia elnökség négy kiemelt elsőbbségi területén (energia és klímavédelem, bevándorlási politika, mezőgazdasági politika és európai védelmi politika) keresztül koncentrálni egy kiegyensúlyozott európai gazdasági és pénzügyi helyzet kialakítására a növekvő olaj- és élelmiszeráraknak köszönhetően érzékenyebbé vált nemzetközi gazdasági helyzetben.

ENERGIA ÉS KLÍMAVÁLTOZÁS

■ Az energiapolitika három fő célkitűzésként a francia elnökség a globális felmelegedés elleni harcot, az európai gazdaságok versenyképességének megőrzését, valamint az ellátásbiztonság növelését nevezte meg Európán belül. Mindezek érdekében az olaj- és gáztartalékok átláthatóbbá tételét és közösségi tervet irányoz elő szükséghelyzet esetére, valamint a harmadik országokkal folytatott szoros párbeszédet helyez kilátásba.

Az Európai Tanács által 2007 márciusában elfogadott megállapodás értelmében a tagállamok csökkenteni fogják a széndioxid-kibocsátásukat 2020-ig 20 százalékkal, ugyanennyivel emelik az energiahatékonyt és az újrahasznosítható energiaforrások arányát az EU energiafogyasztásán belül. Ugyan idén januárban a Bizottság több irányelvjavaslatot is kidolgozott a kibocsátáskereskedelmi rendszerre, a megújuló energiák hasznosítására és az üvegházhatású gázok környezetkímélő tárolására, azonban a tagállamok közötti egyeztetési folyamat még nem zárult le.

A francia elnökség célja, hogy még az idén, de legalábbis a 2009 júniusában újválasztott új parlament beiktatása előtt tető alá hozza, konszenzust érjen el a kijelölt célok megvalósítása érdekében, hiszen a 2009. decemberi koppenhágai klímavédelmi konferencián az EU-nak egységesen kell fellépnie. A BusinessEurope, az európai munkaszövetségek szószólója levelet intézett a francia elnökhöz pár nappal az el-

nökség kezdete előtt, melyben teljes mértékben egyetért az üvegházhatás enyhítésére szolgáló célokkal, ugyanakkor a széndioxid-kibocsátás csökkentésének az ipari cégekre gyakorolt káros hatásaira hívja fel a figyelmet. Ez a korlátozás ugyanis csökkentheti a cégek versenyképességét nemzetközi viszonylatban, ezért a BusinessEurope levelében többek között szabad kvótaelosztást javasol, melynek feltételeit a francia elnökség felügyelete alatt zajló kényes tárgyalások határozhatják meg.

BEVÁNDORLÁSPOLITIKA

A francia elnökség egységes bevándorlási paktumot tervez, melynek alapja a közös európai menekültügyi politika létrehozása lenne, melynek alapját képezi az illegális bevándorlók elleni hatékonyabb fellépés. Az európai munkaadók részéről támogatást élvez az „európai kék kártya” bevezetését célzó intézkedéstervezet, amely lehetővé tenné a harmadik országból érkező képzett munkaerő könnyebb munkavállalását Európában.

MEZŐGAZDASÁG

Az európai mezőgazdaság versenyképességének javítása elengedhetlenül szükségessé vált, és a francia elnökség tervei szerint 2008 végéig mindenképpen szeretne új intézkedéseket elfogadni, melynek kidolgozása során az Európai Parlamenttel szorosan együttműködik majd. Várható, hogy az üzemanyagárak növekedésének enyhítésére az elnökség még októberben javaslatokat fog letenni a 27 tagállam elé.

LISSZABONI SZERZŐDÉS

Franciaország tovább dolgozik az EU intézményi átalakításán, melyet a lisszaboni szerződés helyezett kilátásba. Írország októberig kapott haladékokat arra, hogy a ratifikáció kérdését még egyszer megvizsgálhassa, ám biztos, hogy az intézmények jövőjének kérdése az októberben és decemberben esedékes EU-csúcson tovább fogja borzolni

a kedélyeket. Mint azt a munkaadói csúcsszervezet levele is tükrözi, az európai integráció elmélyítése és a belső piac működésének, a fenntartható gazdasági növekedésnek akadálytalan biztosítása az üzleti élet elsődleges szempontja. Ezért az ír nemleges válasz, valamint a lengyel vonakodás mellett úgy vélik,

folymatni kell a lisszaboni szerződés mind a 27 tagállam általi ratifikálását. A kiemelt prioritási területek mellett a Businessseurope több területre is felhívta Sarkozy figyelmét, mint például a kereskedelempolitikára és a mezőgazdaságra. Hangsúlyozták, hogy a francia elnökségnek fontos szerepet kell játszania a kereskedelmi tárgyalások során.

A Businessseurope elnöke, Ernest-Antoine Scilliére szavait idézve „az európai gazdaság jövője az Európai Tanács francia elnöksége alatt képviselt politikai orientációján múlik”, éppen ezért a közös politikai konszenzus kialakítása elengedhetetlen a gazdasági fejlődés megteremtéséhez.

Várható döntések a francia elnökség idején:

Az unió döntéshozatali szerve a tagállamok minisztereinek részvételével a különféle szakpolitikai formációkban üléselőző Tanács. Itt születnek meg azok a tagállami konszenzusok, amelyek az Európai Parlamenttel való konzultációt követően zöld utat adnak a jogszabályok véglegesítéséhez. A következőkben a 2008 második fél évére vonatkozó versenyképességi; gazdasági és pénzügyi; közlekedés-, hírközlés- és energiapolitikai; valamint környezetvédelmi tanácsulések várható napirendjéről adunk tájékoztatást.

GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI TANÁCS (ECOFIN):

- különféle, az áfára vonatkozó intézkedések harmonizációja
- általános véleménycsere az áfacsalásra vonatkozóan
- jövedéki adónak alávetett termelők belső piaci forgalma
- üzemi felhasználású gázolajra vonatkozó adózás
- politikai konszenzus a csökkentett áfakulcsokkal kapcsolatosan
- biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó áfa
- közvetlen adózásra vonatkozó harmonizációs intézkedések
- 2009-es költségvetési javaslat
- valószínűleg megtárgyalják a közös adóalap koncepcióját
- megtakarítások megadóztatása
- EU »viselkedési kódex« a vállalkozások megadóztatásáról

KÖRNYEZETVÉDELMI TANÁCS:

Az egész ciklust áthatja a januárban beterjesztett irányelvek

módosításának tagállami egyeztetése. Általános véleményformálás

- a kvóták elosztásáról az ETS rendszeren belül
- a tagállamok közti megosztásról a szén-dioxid-csökkentésre vonatkozóan
- a szén-dioxid föld alatti tárolásáról
- megújuló energiákra vonatkozóan
- az egyes szennyező anyagok nemzeti kibocsátási értékeire (NEC) vonatkozóan
- számadás az ipari kibocsátások csökkentését célzó IPPC-direktíva helyzetéről

KÖZLEKEDÉS, HÍRKÖZLÉS ÉS ENERGIA TANÁCS:

- az »eurocímke« irányelv kezdeti egyeztetése
- energiahatékonyságra vonatkozó keretirányelvekkel kapcsolatos konklúzió
- rendeltetve az elsődlegesen szállítási célú vasúti folyosókról

VERSENYKÉPESSÉG TANÁCS:

- vélemény a Bizottság szellemi tulajdonról szóló jelentéséről
- az új EU-iparpolitika irányvonalának elfogadása
- politikai konszenzus az európai magántársaságok státútumáról
- SBA – kisvállalkozási törvény – elfogadása
- európai klaszterstratégia alapelveinek elfogadása

European Transport Forum

Brüsszel, 2008. szeptember 16–18.

A közlekedés és szállítás legaktuálisabb kérdéseivel foglalkozik a European Transport Forum, amely három félnapos panel-előadás keretében vitatja meg az integrált gépjárműbiztonság, a közlekedés szén-dioxid-kibocsátása csökkentésének és a városi közlekedés tehermentesítésének kérdésköreit. A vitafórum szervezője a Volvo Group brüsszeli képviselete és a Forum Europe. A rendezvényhez kapcsolódóan az MGYOSZ Brüsszeli Irodája az alábbi szakmai programcsomagot ajánlja az

érdeklődő vállalkozások figyelmébe:

Részvétel a European Transport Forum panelbeszélgetésén, szakmai találkozók Kazatsay Zoltán, a DG TREN helyettes főigazgatójával és európai parlamenti képviselővel, látogatás a Magyar Állandó Képviseleten és a Businessseurope-nál tájékoztató az európai közlekedéspolitikai legaktuálisabb kérdésköréről, valamint a közlekedés és szállítás területén elérhető európai uniós forrásokról.

További információ: info@mgysz.be

Elkészült a Nemzeti Átállási Terv első változata

A Nemzeti Euró Koordínációs Bizottság (NEB) elkészítette a Nemzeti Átállási Terv (NÁT) első verzióját, amelyet a Pénzügyminisztérium és az MNB közös sajtótájékoztató keretében hozott nyilvánosságra július 7-én. A NEB-et a kormány hozta létre (1071/2007. kormányhatározat) abból a célból, hogy koordinálja az euróra való gyakorlati felkészülést, tegyen javaslatot a feladatok elvégzésére. Ennek keretében készítsen egy tervet a magyar átállásról, melyet folyamatosan aktualizál.

■ A NAT az euró gyakorlati bevezetésének központi dokumentuma, amely áttekinti a főbb stratégiai kérdéseket, az átállás alapelveit, menetrendjét, határidőket, a felmerülő feladatokat és a feladat végrehajtásához kapcsolódó felelősségeket. A terv nyilvános és mindenki számára hozzáférhető. Célja, hogy megfelelő orientációt adjon a gazdasági szereplőknek a szükséges fejlesztésekhez és beruházásokhoz, bemutassa a közigazgatás terveit az euróbevezetéssel kapcsolatban és tájékoztassa az állampolgárokat. Ez a dokumentum mindenki számára tájékoztatót ad arról, hogy milyen feladatai és kötelezettségei vannak az euró bevezetése miatt. Segítséget nyújt ahhoz, hogy az átállás zökkenőmentesen és a lehető legkisebb költséggel valósuljon meg, ennek érdekében ajánlásokat fogalmaz meg. Továbbá arra is ad eligazítást, hogy az átállásra való felkészülést mikor kell megkezdeni. A NAT külön koncentrált a pénzügyi szektor, a közzféra és a nem pénzügyi vállalati szektor átállítására, a fogyasztóvédelmi, a jogi, az információtechnológiai, valamint a kommunikációs kérdésekre. Az átállási terv az euró bevezetéséig folyamatosan finomodni fog, ezért meghatározott rendszerességgel újabb változatai készülnek majd.

A Nemzeti Átállási Terv egyúttal rögzíti az euróbevezetés legfontosabb rendezőelveit és szabályait. Többek között azt, hogy Magyarország egy ütemben vezeti majd be a közös pénzt, vagyis az adott év janu-

ár 1-jén az euró számla- és a készpénzként is megjelenik. A kötelező kettős árjelzés időszakát, amely az átváltási árfolyam rögzítése után a lehető leghamarabb elkezdődik, és kötelezően az euró bevezetése után hat hónapig (vagyis június 30-ig) tart. Ebben az időszakban a termékek és szolgáltatások ára euróban és forintban egyaránt fel lesz tüntetve. A tervek szerint a forint az euróbevezetés után maximum egy hónapig marad a készpénzfizetési forgalomban. A forintbankjegyeket 20 évig, a forintterméket 5 évig lehet majd euróra váltani a Magyar Nemzeti Bankban. Fontos alapelv, hogy a szerződéseket nem kell újratárgyalni az euróbevezetés miatt, azok jogfolytonosak. Az átállás során a termékek és szolgáltatások euróban rögzített árát úgy kell megállapítani, hogy az ne vezessen áremelkedéshez.

A NAT nyilvánosságra hozatalát követően a NEB széles körű társadalmi vitára bocsátja az anyagot. A széles körű egyeztetés során visszaérkező észrevételek majd a NAT következő, 2009 közepén elkészülő változatában hasznosulnak. A NAT első verziójának publikálásakor jogosan vetődik fel az aktualitás kérdése. Magyarországnak jelenleg nincs euróbevezetési céldátuma. Ettől függetlenül a gyakorlati felkészülés megkezdhető, hiszen időigényes folyamatról van szó. Az időben megkezdett felkészülés mindenképpen az átállás sikerét támogatja, míg a túl későn kezdett felkészülés többletköltségekkel járhat, és kockáztathatja az euró sikeres

magyarországi bevezetését. Az átállási tervből kiragadott következő példák jól szemléltetik azt, hogy a vállalkozásokra és a gazdasági élet egyéb szereplőire milyen felkészülési feladatok várnak az euróbevezetéssel kapcsolatban. Minden szervezetnek át kell állítania számviteli, bérszámfejtő rendszerét; a bankoknak át kell váltaniuk a bankbetéteket és az ügyfelek hiteleit forintról euróra, fel kell tölteni euróval a pénzkiadó automatákat; a közzféranak koordinálnia kell az adó-, járulékszabályok esetleges módosulását, a szociális juttatások átszámítását. A fogyasztóvédelmi szerepeknek fel kell készülni az új árak ellenőrzésére az indokolatlan áremelések elkerülésére; minden informatikai rendszert át kell programozni, hogy a forint-euró konverziót automatikusan kezelni tudja. Hangsúlyt kell fektetni a lakosság és ezen belül is különösen a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására. Az átállás sikeres levezényléséhez komplex kommunikációs stratégia kialakítása szükséges, hogy minden érintett (üzleti, közzféra, lakosság) a számára releváns információhoz időben és jól időzítve juthasson hozzá.

A NAT első változata letölthető a Pénzügyminisztérium és a Magyar Nemzeti Bank honlapjáról:

www.pm.gov.hu és www.mnb.hu

Szili Márton (PM)

Tudja-e Ön...

■ A szubszidiaritás latin eredetű kifejezés, a közelmúltban az EU-nyelvezeten keresztül honosodott meg, és jelentése azt az elvet takarja, mely szerint a „döntéseknek a polgárokhoz a lehető legközelebbi szinten kell megszületniük”. „A szubszidiaritás szó” nevű mozgalmat az Európai Régiók Közgyűlése (AER) indította útjára május közepén. A szervezet 23 ország nyelvét lefedő 71 szótár kiadójának küldött levelet, amelyek előzőleg

nem tüntették fel a szubszidiaritást mint szót. A szervezet tagjai a Microsoftnak is levelet küldtek, melyben a zavaró piros aláhúzást (vagyis a szó fel nem ismerését) szeretnék eltüntetni a szubszidiaritás szó alól a Microsoft Wordben. Ugyancsak elindították a facebook internetes portálon „A szubszidiaritás szó” mozgalom megfelelőjét, melyhez bárki csatlakozhat. További információ a www.aer.eu honlapon található.

A Brüsszeli Híradó összeállítást szerkeszti:
Lótos Adrienn állandó képviselő

MGYOSZ Brüsszeli Iroda
La Valette
289, Avenue d'Auderghem
B-1040 Brussels
Tel./fax: (+32) 2 648 09 38
E-mail: info@mgysz.be

Konferencia a ciprusi és máltai euróbevezetés tapasztalatairól

Brüsszel, 2008. június 17.

Az Európai Bizottság fél évvel minden új tagállam sikeres euróbevezetését követően konferenciát szervez Brüsszelben abból a célból, hogy az euróra átálló tagállamok a bevezetéssel kapcsolatos tapasztalataikat megosszák a többi, jövőben csatlakozni kívánó tagállam szakértőivel. A konferencián elsődlegesen a ciprusi és máltai előadók mutatták be az euróbevezetés kapcsán tett erőfeszítéseiket, célkitűzéseiket, átállási programjaikat, illetve osztották meg végrehajtásukkal kapcsolatos tapasztalataikat.

■ A ciprusi átállás tapasztalatai azt mutatják, hogy a társadalmat leginkább a gyakorlati kérdések, azon belül is az euróbevezetéssel együtt járó lehetséges árnövekedés aggasztotta. Az üzleti szféra felkészülésében a hangsúly a kkv-kra tevődött, útmutatókat kaptak. A ciprusi előadó kiemelte, hogy az üzleti szférával való nagyon szoros együttműködés létkérdés tapasztalataik szerint. A fő üzenetük a vállalatoknak az volt: a fair árképzés a cég érdeke és haszna! Igyekeztek a cégeket arra bátorítani, hogy az átállás alatt az árakat inkább csökkentsék, ez jó klímát teremtett az átállás sikeréhez.

Az árképzés kedvező befolyásolására mint kiváló eszközt a „fair pricing” kódex megteremtését említette. Megjegyezte: érdemes azokra a szegmensekre célozni, amelyek hajlamosak a felfelé való kerekítésre, és tanulságként fogalmazta meg: ha eltérést tapasztalnak a cégek árázásában, a hatóságoknak gyorsan és rugalmasan kell reagálniuk! Logót 7500 üzletnek biztosítottak 12 hónapos időszakra (júliustól júliusig). Alkalmazták a name and shame metódust is a kötelezettségeiket megsértőkkel szemben. Egy erre a célra kialakított honlapon közzölték a szabályokat megsértő cégeket. Említést érdemel az árfigyelő rendszer, amely esetében a logót nem használóknál is a különösen érzékeny árucikkek árának alakulását vizsgálták az inflációs érzület tompítása érdekében. A kettős árjelzés alapvetően pozitív tapasztalatokat eredményezett, ugyanakkor a vállalkozások panaszai szerint a kettős árjelzés túlzottan költséges! A hatóságok szerint azonban a költségeket jelentősen meghaladják azok az előnyök, amelyeket az üzleti szféra élvezhet az átállást követően.

A ciprusi bankszövetség képviselője a pénzügyi szektor átállási tapasztalatait ismertette. A bankszövetségen belül még 2006-ban megalakult az eurókoordinátorok bizottsága. Szorosan együttműködtek a pénzügyi tárccal, a jegybankkal, a kereskedelmi kamarával, vállalati és fogyasztói szervezetekkel. Az eurózóna tagállamainak bankszövetségével

geivel folyamatosan kapcsolatban álltak tapasztalataik hasznosítása érdekében. A bankszektor két prioritást határozott meg saját maga számára:

- az IT-rendszerek sikeres és időre történő teljes átállítását;
- a pénzügyi piacok olajozott működésének biztosítását az átállást követő első napokban.

Az egyes bankok ezenkívül külön erőfeszítéseket tettek a munkatársak képzése, az ügyfelek célzott tájékoztatása, az előszállítandó érmék és bankjegyek helyes meghatározása, a bevont régi pénzek megfelelő kezelése érdekében, illetve a megnövekedett kriminalisztikai kockázatok miatt fokozták a biztonsági intézkedéseiket.

Sikeres akciókat indítottak a bankok, így pl. december 31-én kinyitottak 10–13 óra között kizárólag készpénzbefizetés fogadása és induló kit-ek árusítása miatt, minden más tranzakció végrehajtását felfüggesztették az IT-rendszerek átállítása érdekében, az ATM-eket szilveszter napján 18 óráig kivétel nélkül átállították, minden POS-terminál szilveszter éjfélkor automatikusan átállt. Az „eurónapon”, január elsején 34 bankfiók három órára kinyitott, hogy lehetőséget biztosítson eurókészpénz váltására már az újév napján. Ezzel együtt is hosszú sorok alakultak ki a bankok előtt.

Az átállás bankszektort érintő költségeire egyelőre nincs végleges adat, de az biztos, hogy a legnagyobb kiadást az IT-rendszerek átalakítása, a banki alkalmazottak túlóráinak kifizetése, illetve az euróérmé- és -bankjegyszámláló gépek beszerzése jelentette.

Tanulságok: a bankszektor a sikeres átállás meghatározó szereplője volt Cipruson. A korai tervezés és előkészületek fontosak a sikerhez. A feladatokat koordinálni kell, az eurózóna bankjainak tapasztalatait érdemes átvenni, minden pénzügyi intézetnek érdemes részletes átállási tervet készítenie, és számítani kell váratlan eseményekre is.

A máltai felkészülés három pillérré alapult: a fogyasztók felkészítésére, a vállalkozások rászorítására a szükséges felkészülés elvégzésére, illetve az euróátállási folyamat komolyan vételére.

A fogyasztókat nagyban segítette a folyamatok követésében a kettős árjelzés teljes körű elrendelése, az ingyenes infóvonal bevezetése és a tisztességes árképzést önkéntesen vállaló üzletek logóval történő megjelölése és fogyasztók általi előnyben részesítése.

A máltai tapasztalatok szerint a felkészülésben a kettős árjelzés alkalmazása növelte leginkább a bizalmat az üzletek tekintetében, a „FAIR” logó használata pedig irányukba terelte a fogyasztókat – miközben az inflációs félelmek kezelésében is sikeresnek tűnt. A vállalkozói kört azzal is kívánták segíteni, hogy eltörölték 2007 januárjától a bankköltségeket az eurókészpénznek eurószámlán való elhelyezése esetében, 2007 júliusától pedig a máltai fontnak eurószámlára történő befizetése esetén. A „FAIR” önkéntes mozgalomhoz való csatlakozást pedig például ingyenes „árzópisztolyyokkal”, képzéssel, kettős kijelzésű árkalkulátorok ajándékozásával ösztönözték. Érdekes tapasztalatokat szereztek az ún. „pszichológiai árázás” tekintetében: a fogyasztók hihetetlenül érzékenyek váltak az átállási szakaszban, ezért a pszichológiai árázásnál kizárólag a csökkenő árak bizonyultak hatásosnak. Ez utóbbiakra viszont a fogyasztók nagyon fogadókészek voltak. (Ha az átváltás után valaminek 6,68 lenne az ára, akkor már nem működik a 6,99-os ár, legfeljebb a 5,99-os). Sajátos, hogy ebben az időszakban a kereskedők jelentősen javítani tudták versenyképességüket a javuló ajánlataikkal, minőségükkel és az ügyfelekre való fokozottabb odafigyeléssel.

A folyamatok komolyan vételét pedig többek között olyan törvény biztosította, amely bizonyos szabályok megsértése esetén figyelmeztetéseket és bírságokat helyezett kilátásba, monitorozták az érzékeny árucikkek áralakulását, alkalmazták a „name and shame” technikát

(a szabálysértő vállalkozások nyilvános nevesítését). Az árfolyelés szigorúan működött, és a hatóságok mintegy 100 esetben tudták a burkolt áremelést visszavonni. Ezen túlmenően aktívan bevonták az átállás előkészületeibe a munkaadói szövetségeket, kamarákat, szakszervezeteket, fogyasztói szervezeteket és a meghatározó piaci szereplőket. Problémát jelentettek az átállás első napjaiban a bankok előtti hosszú sorok: a bankok egy része nem bővítette megfelelően a készpénzkezelési és -feldol-

gozási kapacitásait, a forgalomban lévő készpénz magas aránya miatt a váltásra az első napokban a vártnál nagyobb volt a lakossági igény, a napi banki nyitvatartási idő meghosszabbítása nem tudta megoldani a problémát. Ez később a kiskereskedők számára is gondot okozott, mert kasszáikat nem mindig tudták a szükséges euróváltópénzzel időben feltölteni. Sikeresnek minősítette a máltai előadó a kiterjedt és az „eurónap” közeledtével egyre intenzívebbé és célzottabbá váló

kommunikációs kampányt. 2008 márciusában a máltaiak 73 százaléka saját szempontjából elég könnyűnek nevezte az átállást, 85 százalékuk az átállást problémának találta és nem tapasztalt problémát, 91 százalékuk jól tájékozottnak tekintette magát és elégedett volt a hatóságok által biztosított információkkal, tájékoztatással. A konferencia prezentációi a következő címen érhetőek el: http://ec.europa.eu/economy_finance/events/event12802_en.htm

Szili Márton (PM)

Gazdasági és pénzügyi kérdések az Európai Parlamentben

Az Európai Parlament néppárti frakciójának képviselőjeként a Gazdasági és Pénzügyi Szakbizottság (ECON), valamint a Közlekedési és Idegenforgalmi Szakbizottság (TRAN) munkájában veszek részt. Fő bizottságom az ECON, az Európai Unió gazdasági és monetáris politikáival, a Gazdasági és Monetáris Unió működésével és az európai, valamint nemzetközi monetáris és pénzügyi rendszer vizsgálatával, szabályozásával és felügyeletével foglalkozik.

A LISSZABONI AKCIÓTERV

■ Az első pillér a makrogazdasági ügyek köre, melyek közül a lisszaboni akcióterv, valamint az euró kérdéseinek és az Európai Központi Bank monetáris politikájának nyomán követése állt öt éves mandátumom eddig eltelt négy évének középpontjában. Mindemellett a Stabilitási és növekedési paktum reformja, az állami támogatások helyzete, a kkv-szektor fejlődésének nyomán követése és a beruházásösztönzés témakörökben születtek olyan európai jogszabályok, amelyek kimunkálásában tevőlegesen részt vettem.

MEGHOSSZABBÍTOTT ÁFAKEDVEZMÉNYEK

A második pillérbe az adóügyek tartoznak, melyeknek különös figyelmet szenteltek! Ezeknek a nagy elméleti háttérismeretet és folyamatos elemzőmunkát igénylő ügyeknek ugyanis közvetlenül érzékelhető és mérhető gyakorlati hatásuk van a polgárok életére. Elsősorban a mezőgazdaságból élő, valamint a szolgáltató kis- és középvállalkozók mindennapjait könnyíti meg például az „egyablakos áfa-ügyintézési rendszer létrehozásáról” szóló jelentésem. Számos más adóügyi jelentéssel is a gazdálkodók, köztük megkülönböztetett figyelemmel a magyar és az újonnan csatlakozott tagállamok gazdálko-

dóinak közvetlen érdekét tartom szem előtt. A szakbizottsági viták és módosító indítványok magas számának köszönhetően az új, valamint legújabb tagállamoknak járó meghosszabbított áfakedvezményt sikerült elérni. Következésképpen fellépek a régi és az új tagállami érdekek érvényesíthetőségében az utóbbiak kárára még mindig meglévő „kettős mérce” ellen.

FEJLŐDŐ PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK

Az ugrásszerű fejlődést mutató pénzügyi szolgáltatások jelentik a gazdasági és pénzügyi munkacsoporton belüli munkám harmadik pillérét. A magyar bankrendszer, állampapírpiac, pénzügyi

ac és tőzsde helyzete mellett természetesen foglalkozom a Basel II/CADIII, a UCITS, a hitelminősítő ügynökségek, a fizetési szolgáltatások direktíva vagy a Lámfalussy-folyamat részletkérdéseivel, részben az Európai Néppárt és a Fidesz – általam is alakított – szakpolitikájának szellemében, másrészt a szakterület fejlődését nyomon követve. A munkabizottság elkövetkező féléves munkatervében így figyelemmel középpontjában az alábbi fajsúlyos kérdések állnak: egyrészt a pénzügyi területen a Solvency II. irányelv (az EU-ban működő biztosítóintézetek kötelező tartalékrátájáról), a Basel II. irányelv (az unióban működő bankok és más pénzügyintézetek kötelező tartalékrátájáról), a Lámfalussy-folyamat, Level III. (3. szint), azaz hogyan illeszthetők be a tagállami pénzügyi szolgáltatásfelügyelet (mint a PSZÁF) az EU jogrendjébe, valamint a szlovák eurótagság. Az adózással kapcsolatban a jövedékiadó-szabályozás, a CCBT (közös uniós konsolidált társaságiadó-alap), valamint a kedvezményes áfacsomag kerül az Európai Parlament ECON szakbizottságának asztalára.

Kiterjedt, szerteágazó szakmai és általános politikai munkám részeként összel vezető szerepet töltök majd be a mikrohitelről szóló, kiemelt aktualitású és nagy társadalmi-gazdasági hatású EP-jelentés elkészítésében.

Becsey Zsolt
európai parlamenti képviselő (Fidesz)

Emissziókereskedelem

A kiotói szerződés hatása a magyar gazdaságra

Kitekintés az Európai Unió emissziókereskedelmi eszköztárára

Többen találkozhattak már az emissziókereskedelemmel, kötelezően részt vesznek esetleg az Európai Unió emissziókereskedelmi rendszerében, így a szén-dioxid árával már 2005 óta foglalkoznak, és saját szektorukban, vállalatuk kiadásaiban vagy bevételeiben kalkulálnak vele. Vannak olyanok, akik szektorában hosszabb távon tervezi már az Európai Unió az emissziókereskedelmi rendszer kibővítését, így befektetési és egyéb bizonytalanságot okozhat a jövőbeli, előre még nem körvonalazódó szabályozás, és lehetnek olyanok is, akik szektorában nincs tervben kötelező rendszer indítása, de érdeklődéssel szemlélik, hogy milyen szerepük juthat a magasabb energiahatékonyságra való átállás folyamatában. Az emissziókereskedelmi rendszerek mint klímapolitikai eszközök elsődleges célja ugyanis az alacsonyabb energia-, szénintenzitású (low-carbon) technológiák megjelenésének költséghatékony módon való mihamarabbi elősegítése.

VILÁGSZERTE ALKALMAZOTT EMISSZIÓKERESKEDELMI RENDSZEREK

■ Szeretnénk bemutatni a különböző emissziókereskedelmi rendszereket, mechanizmusokat, melyeket a világban már alkalmaznak, és amelyek között előremutatónak, piaci alapon működő, a profitelvárásokon keresztül szociális és környezeti értékeket megőrző és létrehozó rendszerek is működnek már. Amint a gyakorlat mutatja, ezeknek a céloknak az összeegyeztetése nem lehetetlen. Első lépésként az Európai Unióban és így Magyarországon is jellemző emissziókereskedelmi mechanizmusok bemutatásával kezdjük, majd az USA-ban kialakult és alakulóban lévő rendszerekkel folytatjuk.

A kiotói szerződést 1997-ben aláírók közül egyedül Európa készített egy közös intézményt, az EU ETS-t (European Union Emissions Trading Scheme – EU Emissziókereskedelmi Rendszert), mely az első periódusa alatt (2005–2007) létrehozta a szükséges intézményi hátteret, amivel nekiindulhatott a kiotói vállalatok 2008–2012 közötti teljesítésének. Ez jelenleg a világ legnagyobb emissziókereskedelmi rendszere, melyben a tagországok elsődlegesen hazai kibocsátáscsökkentést kell végrehajtásnak, de igénybe vehetik a kiotói szerződés vívmányait (JI, CDM, EIT, Bubble) is a kötelezettségeiknek való megfelelésben.

ORSZÁGSPECIFIKUS KIBOCSÁTÁSI RENDSZER

Az EU ETS-nek magyarországi nagy kibocsátók a tagjai, a fentről lefelé szervezett rendszerben a kiosztott kvóták

mértékében, ezek folyamatos csökkentésével, a résztvevőknek is mérsékelni kell kibocsátásaikat, vagy a piacon hatékonyabb szereplőktől megvenni fölös kvótáikat. „Cap and trade” rendszernek hívják ezt, ahol a felső, folyamatosan csökkenő szennyezési határ (cap) szabja meg egy oldalról a piaci kvóták szűköségét, a kereskedelmi mechanizmus (trade) pedig lehetővé teszi a fölösleges kvóták eladását, vételét, ezzel segítve a szereplők költséghatékony egymás közötti csökkentését. A 2008–2012-es időszakra a Bizottság 10 százalékos közeli csökkentést javasolt a bázisévhez képest, melynek esetleges korrekciójával a 8 százalékos közös kiotói vállalás betartását még mindig megvalósíthatónak látja. Minden ország külön „nemzeti kiosztási tervet” nyújt be saját céljai elérésére, amely tartalmazza az összes országspecifikus kibocsátással kapcsolatos információt.

Az EU ETS-ben részt vevő cégek két projekthalapú mechanizmust (JI és CDM, lásd később) használhatnak fel megadott mértékben (Magyarországon 10 százalékos a felső korlát) a nemzeti ETS-ükben való év végi kötelezettségvállalásukhoz való megfeleléshez. A cégek az elszámolási időszakok végén (évente), az adott létesítmény(ek)re (az EU ETS alanya) jellemző hitelesített kibocsátási értékkel megegyező mennyiségű kvóta leadásával felelhetnek meg a rendszer előírásainak. Ezek a leadott kvóták a magyar példát alapul véve tartalmazhatnak tehát maximum 10 százaléknyi JI- és CDM-ből származó egységet, de legalább 90 százalékban a cégnek eredetileg kiosztott ún. EUA- (az EU által meghatározott szén-dioxid-kibocsátási egység) kvótákat kell tartalmazzanak.

A JI (Joint implementation – együttes végrehajtás) során a kiotói kibocsátási

kötelezettségvállalással, felső kibocsátási határértékkel rendelkező országok (Annex B országok) más Annex B államokban valószínűsíthetnek meg kibocsátáscsökkentési projektet, minek révén tonna szén-dioxid mértékegységben jelentkező emissziócsökkentési egységeket (ERU – emission reduction unit) nyernek, amelyeket elszámolhatnak a kiotói céljuk teljesítéséhez.

A CDM (Clean Development Mechanism – tiszta fejlesztési mechanizmus) során a kiotói kibocsátási kötelezettségvállalással, felső kibocsátási határértékkel rendelkező országok (Annex B országok) fejlődő országokban valószínűsíthetnek meg kibocsátáscsökkentési projektet. A CDM projektekből hitelesített emissziócsökkentési egységek nyerhetőek (CER – certified emission reduction), melyek szintén egy tonna szén-dioxid-csökkentés árát tükrözik, és felhasználhatóak a kiotói célnak való megfeleléshez. Az EIT nemzetközi emissziókereskedelmi rendszer a kiotói országok közötti kiotói kvóták adásvételét segíti elő, mellyel világszinten minimálisra csökkenthető a klímaváltozás hatásaira fordított összegek nagysága. Azok az országok, melyek kiotói céljaik alatt szennyeznek, eladhatják felesleges kvótáikat a kiotói cél felett szennyezőknek. A Bubble avagy buborék révén az egykori EU15 országai különböző nemzeti célszámokkal törekszenek a közös 8 százalékos csökkentésre 1990-es bázisévükhöz képest 2008–2012 között.

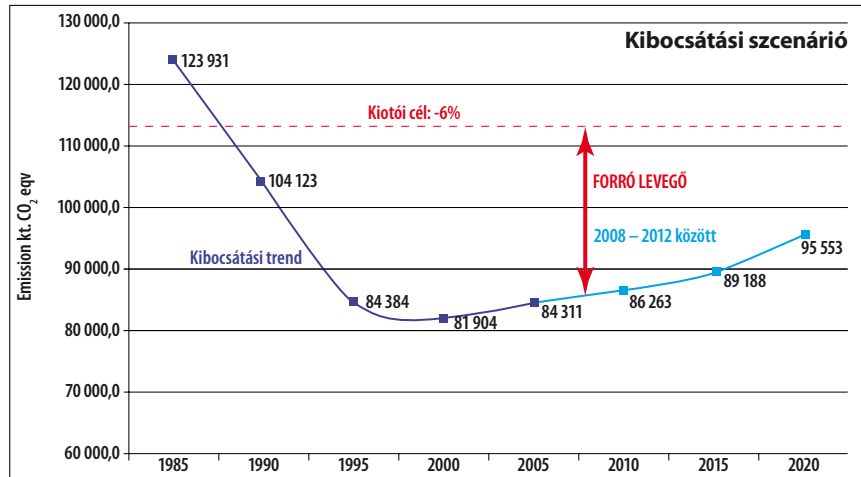
A keleti blokk országai Oroszország kiotói szerződésbe való belépésekor egy újabb mechanizmus felhasználásának lehetőségével gazdagodtak, ez a GIS (Green Investment Scheme – zöld beruházási rendszer). Azon volt szocialista országoknak, amelyek ipara a 90-es évek

során részben összeomlott, ezzel együtt kibocsátásuk is leesett egy alacsonyabb szintre, kiotói vállalásuk teljesítése már adott, és úgynevezett „forró levegő”-vel, az aktuális kibocsátásuk és a kiotói céljuk között lévő szén-dioxid-kibocsátás mennyiségével nemcsak rendelkeznek, hanem azt bizonyos szabályok között tőkésíthetik is.

ZÖLD BERUHÁZÁSI RENDSZER

A nemzetközi jog által minimálisan szabályozott keretrendszer, melyet belül minden hasonló helyzetben lévő, kiotói szerződést aláíró volt szocialista ország alkalmazhat a „forró levegő”-s kibocsátási vagyonának menedzselésére. Ez a vagyon AAU (Assigned Amount Unit)-egységek formájában jelenik meg, mely egy kiotói kvótatípus, amelyet az aláíró országok kibocsátásaik mértékében, tonna szén-dioxid-kibocsátásban kapnak meg. E típusú kvótáknak az eladását vagy tőkésítésének szabályait koordinálja a GIS, ugyanis ezek a kvóták a kiotói céljuk felett szennyező országoknak értékesíthetőek.

Magyarország a kiotói 5 év átlagában mintegy évi 30 millió tonna AAU-felesleggel rendelkezik (1. ábra), melynek egy részét különböző leképezések formájában tartalékolhatja. Az eladható mennyiséget pedig az emissziókereskedelmi piacok ár-

Forrás: KVVM, 2007

A hazai valós kibocsátás és a kiotói cél közötti forró levegő mértéke

jelzései alapján, különböző módon injektálhatja szén-dioxid-csökkentő projektekbe, saját gazdasága azon részébe, melyek prioritásként jelennek meg a klímapolitikában. Az AAU-k adásvétele tehát projekthez kötött, a kvótákat csak úgy egyszerűen nem lehet értékesíteni. Az egyes gazdasági szektorok különböző problémáira adhat hatékony választ az ilyen irányú energia- és emisszióhatékonyságot indukáló kezdeményezés.

Láthatóan olyan mechanizmusok is hatnak Magyarországon, melyek az EU ETS kötelező rendszere mellett projektalapú megközelítésben az ország különböző szektorainak és így az egész

országnak a kötelezettségvállalásokhoz a leginkább költséghatékony megfélelést segíthetik elő.

Ezen piaci intézmények (EU ETS, JI, CDM, GIS) sikerességének értékmérője többek között az általuk kitűzött célok elérése (szén-dioxid-csökkentés létrehozása), ugyanakkor a rendszer szereplőinek átállítása egy jobb erőforrás-hatékonyságú pályára a legkisebb költségen. Ez az az ok, ami miatt a szabályozó oldal ezt a klímapolitikai eszközt, az emissziókereskedelmet alkalmazza, előnyben részesítve adó- vagy más szabályozási eszközökkel szemben.

Lukács Ákos
(Szent István Egyetem, Gödöllő)

IREM-látogatás

Minősített ingatlankezelők

Az amerikai ingatlankezelő szövetség (Institute of Real Estate Management) elnök asszonya, Regina Mullins és elnöke, Nancye Kirk jártak Keresztély Dezső MIGSZ-elnök és dr. Németh Miklós főtitkár társaságában dr. Futó Péternél, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének elnökénél.

A munkamegbeszélésen az amerikai fél bemutatta a 18 ezer tagot számláló szervezet tevékenységét, melyet az egész világon az oktatás és képzés területein fejt ki.

A minősített ingatlankezelői képzés révén 25 magyar szakember kapta meg az ingatlankezelői szakma MBA fo-

kozatának tekinthető CPM (Certified Property Manager) minősített ingatlankezelő címet. Dr. Futó Péter bemutatta az MGYOSZ történetét és szakmai hitvallását, valamint azt a professzionális munkát, amit a szervezet végez.

Az amerikai fél kérésének eleget téve bemutatta azt a nagy ívű ingatlanfejlesztést, amit a VIII. kerületben a Futoreal-cégcsoport megvalósít, és beszélt azokról a tervekről, melyek megvalósulása a közeljövőben várható.

■ Sok érdeklődő volt a Vas Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége, a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Vasegerszegi Közéleti Klub közös rendezvényén, jöttek Vasból, Zalából, Győrből, sőt még a Dél-Dunántúlról is – a Magyar Nemzeti Bank, illetve a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökétől kaphattak elemzést és iránymutatást. A Vas Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségének elnöke, dr. Kondor János köszöntő szavai után Simor András jegybankelnök először is azt hangsúlyozta, hogy Magyarország számára rendkívül fontos lenne az euró bevezetése, ugyanakkor érdemes megnézni, hogy jelen állapotunkban tudnánk-e megfelelően reagálni a valutaértékben bekövetkező esetleges gazdasági sokkhatásokra. Simor András szerint ehhez először is rugalmas munkaerőpiacra lenne szükség, ami pedig nincs: a foglalkoztatási ráta – a magas adó- és járuléktérhek egyenes következményeként – alacsony, a szociális rendszer nem ösztönzi a munkavállalást, a munkaképes réteg

Közéleti klub Vasegerszegen

A Vas Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége, az MGYOSZ tagszervezete által szervezett fórumon megtudhattuk, hogy Simor András jegybankelnök a gazdaság termelékenységével párhuzamosan erősödő forint és a csökkenő infláció híve, Parragh László kamarai elnök pedig az uniós források hatékonyabb elosztása mellett tett hitet.

képzettsége pedig nem felel meg a piac elvárásainak. A fentiek tükrében nem csoda, hogy komoly gondok vannak az ország versenyképességével, s a bajokat még inkább fokozza, hogy főként az úgynevezett hálózatos iparágakban (a villany-, víz- és gázszolgáltatás területén) a belső piacon nincs elegendő verseny. Simor András példaként a villamosenergia-piacot említette, ahol a valódi versenyhelyzet megteremtése nélkül szabadították fel az árakat, s így fordulhatott elő, hogy az év elejéhez képest a vállalkozók mára 25–30 százalékos emelést szenvedtek el.

A jegybankelnök szerint az esetleges gazdasági sokkhelyzetek kezelését a fentiek mellett a magas költségvetési hiány is akadályozza. Jelentős gazdasági kríziskor ugyanis egy kormány kezében hatásos fegyver lehet az adócsökkentés és a gazdaságnak szánt támogatások növelése, ezek alkalmazása azonban csak egyensúlyi helyzetben lehetséges. A hiány mérséklésében történt ugyan némi előrelépés, az egészséges szerkezet eléréséhez azonban a kiadási és a bevételi oldalt is csökkenteni kellene. A konvergenciaprogram amúgy is rossz irányból közelít a kiadáscsökkentéshez:

megnyírálta a produktív oldalt (például oktatás, egészségügy), amelynek közvetlen hatása van a gazdaságra, az improduktív kiadásokhoz (például a szociális és nyugdíjrendszerhez) viszont érdemben nem nyúlt hozzá.

A jegybank elnöke a folytatásban – természetesen – az infláció alakulására és a forint árfolyamának kérdéskörére is kitért. Elmondta például, hogy az erős forint szerinte inkább az inflációt, mintsem a növekedést mérsékli. (A teremben ülők közül ezzel jó páran nem értettek egyet.) Simor András nemzetközi példákra utalva közölte: ha egy országban inflációs probléma van, akkor a jegybank növekedésösztönző próbálkozásai kérészetűek, tartós növekedési nyereség nélkül csak még magasabb inflációhoz vezetnek. Elmondása szerint régiókban beigazolódott, hogy az erősödő árfolyam javuló exportteljesítményt von maga után. Simor András azt is hangsúlyozta: a monetáris politika feladata az, hogy következetesen az árstabilitás irányába terelje a gazdaságot, hogy a gazdasági szereplők nagyobb biztonsággal tudjanak döntéseket hozni jövőbeni üzleti és beruházási terveikről.

Tagvállalati találkozó Szolnokon

Új sorozatot indított a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége. Az idei esztendőben tizenkilenc tagvállalattal erősödött területi szövetségénél a szorosabb munkakapcsolat elmélyítésére, valamint a tagok közötti rendszeres tapasztalatcserére ad majd alkalmat a találkozó sorozat. A Szolnokon tartott első találkozón részt vett dr. Futó Péter, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke is.

■ Az elnökség úgy foglalt állást, hogy a szövetség munkájában – a körülményekre tekintettel – nagyobb hangsúlyt kell helyezni a tagvállalatok vezetői közötti párbeszédre, a tapasztalatok, javaslatok egymás közötti jobb megismerésére, illetve az álláspontok szakmai egyeztetésére. Ennek érdekében bővíteni kell a szövetség tagvállalatainak számát, rendszeresebbé kell tenni a vezetői találkozókat, ezzel is erősítve a gazdaság érdekeit szolgáló közös fellépés hatékonyságát,

a területi érdekek erőteljesebb artikulálást megyei és régiós szinten. A szövetség tagvállalatainak száma 2008-ban 19-cel nőtt a találkozó időpontjáig.

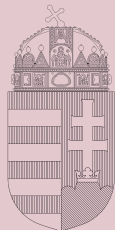
Az MGYOSZ tíz éve működő területi szövetségének törekvését jól szolgálta a június 23-án rendezett találkozó Szolnokon. A program ünnepélyes pillanata volt, amikor Takács János, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségének elnöke dr. Kardos Györgynek, a szö-

vetség alapító társelnökének, munkája méltatása mellett átadta a 2008. április 21-én alapított „tiszteletbeli tag” elismerést. Ugyancsak a „tiszteletbeli tag” elismerő címet kapta Kurucz István, az év elején – akadályoztatása miatt – leköszönt társelnök.

A tagvállalati találkozón részt vevő cégvezetők és tagvállalati képviselők érdeklődéssel hallgatták a meghívott dr. Futó

Péter MGYOSZ-elnök által kifejtett gondolatokat a megújulás három alappillérről. Az előzetesen megküldött kérdések azt firtatták, hogy a jelenlegi gazdasági és politikai helyzetben hogyan lehetne a közös cselekvést a politika szereplőivel elfogadtatni, a közvéleménnyel pedig a gazdasági ésszerűséget megértetni. Wimmer István főtitkár az MGYOSZ által kidolgoztatott gazdaságpolitikai

konceptióról adott tájékoztatást a résztvevőknek. Mátyus Irén, a beszélgetés moderátora, a területi szövetség társelnöke a vita lezárásakor hangsúlyozta, hogy nagyon fontos a gazdaság szereplőinek szakmai alapon szervezett egyeztetése. Szükséges az MGYOSZ területi és szakmai szövetségeinek együttműködését konkrétabbá, operatívabbá és ezáltal hatékonyabbá tenni.

NEMZETI FEJLESZTÉSI ÉS GAZDASÁGI MINISZTERIUM

KOMMUNIKÁCIÓS F OSZTÁLY

EURÓPAI VÁLLALKOZÁS DÍJ – 2008

Harmadik alkalommal hirdeti meg az Európai Vállalkozás Díj elnyerésére vonatkozó pályázatot a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium. A díj azokat a kiváló kezdeményezéseket ismeri el és jutalmazza, amelyek helyi és regionális szinten támogatják a vállalkozói tevékenységet.

Az Európai Vállalkozás Díjat az Európai Bizottság (EB) még 2005-ben alapította, s azóta évente meghirdeti. A díjjal az EB célja a vállalkozói tevékenységet előmozdító sikeres kezdeményezések kiválasztása és elismerése, a legjobb vállalkozási gyakorlatok bemutatása, illetve azok megosztása az egységes európai piac szereplőivel. A díjjal pénzjutalom nem jár.

A nemzetközi elismerés odaítélése két lépcsőben történik. Az **első, nemzeti fordulóra** a pályázatok benyújtási határideje **2008. szeptember 30.** A nemzeti forduló eredménye alapján az európai döntőbe 2008. november 30-ig országoként összesen két kezdeményezés nevezhető, két különböző nevezési kategóriában. Az Európai Vállalkozás Díj – 2008 ünnepélyes eredményhirdetésére várhatóan 2009 áprilisában kerül sor Prágában, az EU cseh elnöksége alatt.

A versenyben történő részvételre idén felhívást kapott az Európai Unió 27 tagállama, valamint Izland, Norvégia és Törökország. A pályázati felhívás alapján a több országot érintő, határokon átívelő kezdeményezésekre vonatkozó nevezések is befogadhatók, feltéve, hogy valamennyi érintett ország támogatja azokat. A díjat a vállalkozásokon kívül megkaphatják a köz- és a magánszféra partnerségei is, vagyis az állami hatóságok és a magánszektor közötti olyan együttműködési formák, amelyek célja infrastruktúra vagy szolgáltatásnyújtás finanszírozása, kiépítése, felújítása, irányítása vagy karbantartása.

Pályázati kategóriák

1. Vállalkozástámogatási díj
(Entrepreneurship Promotion Award)
2. Bürokrácia visszaszorítása díj
(Red-tape Reduction Award)
3. Vállalkozásfejlesztési díj
(Enterprise Development Award)
4. Befektetés a szakértelembe díj
(Investment in Skills Award)
5. Felelős és felelősségteljes vállalkozás díj
(Responsible and Inclusive Entrepreneurship Award)

2007-ben a nemzetközi versenyben Magyarországot a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Kárpátok Üzleti Akadémia programja és a KA-VOSZ Zrt. Széchenyi kártya konstrukciója képviselte. A nemzetközi zsüri döntése alapján a KA-VOSZ Széchenyi kártya programja – mint európai szinten is a legjobb gyakorlatok egyike – a „Bürokrácia visszaszorítása” díjkategóriában az első két legjobb pályázat közé került, és mint szélesebb körű nyilvánosságot érdemlő projekt elismerő oklevélben részesült.

Az idei év pályázati kiírása és nevezési lapja a következő címen érhető el: www.nfgm.gov.hu

Pénzügyi válságok a fejlődő országokban

Akadémiai Kiadó, 2008

■ Lámfalussy Sándor a pénzpiacok működésének egyik nemzetközileg legjobban elismert mai szakértője. Húszévesen hagyta el Magyarországot, 1976-ban a világ központi bankjai közötti együttműködés első számú intézményének, a Nemzetközi Fizetések Bankjának osztályvezetője lett, 1985–1993 között annak vezérigazgatója. 1994-ben a megalakuló Európai Monetáris Intézet elnöke, e pozíciójában kulcsszerepet játszott az euró megteremtésében és az ehhez elengedhetetlen egységes európai pénzügyi politika kereteinek megszervezésében. Ezért az „euró atyjának” is nevezik.

Lámfalussy kiemelkedően nagy rendszertechnikai elemző a pénzpiacok korszerű működésének és az ehhez kapcsolódó, azok biztonságos működését szolgáló (prudenciális) szabályozások terén. Ezért különösen izgalmas ez a kötet, amelynek lényegét az alcíme még jobban megfogalmazza: Tanulmányok a globalizált pénzügyi rendszer sérülékenységéről. Tudjuk, és főként tapasztalhatjuk is, hogy a globalizáció egyetlen, szervesen összefüggő rendszerre tette a pénz- és tőkepiacokat. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a piacok egyetlen, adminisztratív határoktól lényegében nem szabdalható mozgástérre váltak a szereplőik és azok ügyletei számára, hanem azt is, hogy korábban nem tapasztalt összefüggések kötik egymáshoz e piacok részeit, s ebben a térben akadálytalanul terjednek szét a történések következményei. Ilyenek a nagyobb válságok, összeomlások átterjedő hatásai is. E könyvben ezt a kritikus jelentőségű témát, a pénzügyi globalizáció és a nemzetközi pénzügyi rendszer sebezhetősége közti összefüggést vizsgálja négy nagy, a fejlődő piacokat érintő válság, valamint a hírhedt dotkom buborék elemzése révén, és kifejti a véleményét a válságmegelőzés és

kezelés számos aktuális kérdéséről. Mondanivalójának szakmai értékét nagyban emeli, hogy mindebben jelentős mértékben támaszkodik a szakmai pályafutása során, magas rangú „vezérkari tisztként” szerzett, kivételesen gazdag tárgyi ismereteire és személyes tapasztalataira.

A kötet Lámfalussy előadásaira épül. Érdemben ez azt jelenti, hogy – az előadások természete szerint – elsősorban a nagyobb összefüggéseket és a téma legfontosabb jellemzőit vázolja fel, és azokon túl nem bocsátkozhat a részletek boncolgatásába. Ez kifejezetten előnyös azoknak az olvasóknak, akik a témáról szakmailag tökéletesen megbízható, a fő vonalakat és összefüggéseket felmutató áttekintést akarnak kapni anélkül, hogy a – számukra esetleg már szükségtelenül megterhelő – részletekbe is el kelljen merülniük. Akiket viszont a részletek is érdekelnek, azok innen kiindulva nyilvánvalóan meg tudják keresni azokat maguknak. Szakmai és pénzügyi gazdaságtörténeti ismertetésként és elemzésként

a kötetet talán a legjobban kétrétegűként jellemezhetjük aszerint, hogy milyen tudás kell a benne foglaltak megértéséhez. Ahhoz, hogy átlássuk a benne leírt események tartalmát, folyamataik és mozgatóerőik fő vonalait, többé-kevésbé elegendő az alapos tájékozottság a pénzügyek vonatkozó területein. Ahhoz viszont, hogy a teljes jelentőségük követni tudjuk az itt ki nem fejtett utalásokat, s még inkább a mélyebb összefüggéseket, a finomabb szakmai részleteket, már kellene az e szakterületre vonatkozó alaposabb – posztgraduális vagy tartalmukban azzal egyenértékű – ismeretek is.

Mindazoknak, akiknek szakmai ambíciója vagy munkaköri kötelessége, hogy értsék a pénz- és tőkepiacok működését, ez a könyv a tiszta, feltétlenül megbízható tudás kincsébányája, s mint ilyen, az előbbieknél nélkülözhetetlen, az utóbbiaknak kötelező olvasmány. Mondanivalójának magva a legjobban talán abban összegezhető, hogy melyek a legfőbb tényezők, amelyek válságokat generálhatnak a mai viszonyok között a globalizált pénzpiacokon, és ebből milyen tanulságok vonhatók le a válságok kivédése céljából, az időszzerű tennivalók tekintetében. Részletesen szól arról, hogy súlyosbítja vagy enyhíti-e a pénzügyi globalizáció a piaci problémákat; hogy mit tehetünk a válságok megelőzéséért, s melyek az optimális válságkezelési politika, azaz a válságmenedzsment megalkotásának fő elemei. Egy ilyen, nagyon speciális szakmai anyagú kötet lefordítása rendkívül nagy kihívás, és igen felelősségteljes munka, hiszen a fordítás minőségén múlik, mennyit is tanulhatunk a szakterület egyik legjobbjától. Ezért emeljük ki, hogy a fordításban és a szöveg gondozásában a Mathias Corvinus Collegium alumnusai vállaltak vezető szerepet.

Dr. Osman Péter

A Magyar Gyáripar az MGYOSZ hivatalos havilapja – Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség: Budapest, Kossuth Lajos tér 6–8. **Telefon:** 269-2227, **e-mail:** magyaryariapar@mgyosz.hu, **internet:** www.mgyosz.hu

Szerkesztő: Lovas Gábor **Korrektor:** Lehotka Gábor **Fotó:** Vámos Judit **Művészeti vezető:** Ujvári Zoltán

Hirdetésfelvétel: lovas@mgyosz.hu, tel.: 06-1-269-2227 **Nyomdai munkák:** DRUK-KER Nyomdaipari Szolgáltató Kft., 1033 Budapest, Mozaik u. 10.

Felelős vezető: Markó Péter ügyvezető igazgató

ISSN: 12196193

Megjelenik 5000 példányban a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (FSZH) támogatásával A LAPOT AZ OBSERVER SZEMLEZI